

al was hun *Eastern Fleet* sterk genoeg geworden om een treffen met het op Singapore gebaseerde Japanse eskader aan te gaan, voor elke actie te land afhankelijk waren van de bereidwilligheid van de Amerikaanse *Joint Chiefs* om aanvullend materiaal ter beschikking te stellen, welnu: die bereidwilligheid ontbrak. Zij ontbrak om de door ons al genoemde politieke reden (de Amerikanen wilden niet verwickeld raken in de problemen van Zuidoost-Azië), zij ontbrak óók om een militaire reden die in de loop van '44 in Washington steeds meer gewicht in de schaal ging werpen: waarom zou men, terwijl het duidelijk werd dat men Japan kon verslaan in de *Pacific*, operaties gaan ondernemen in het *Nanjo*-gebied dat militair-strategisch nauwelijks meer van betekenis was?

Op die bedenkingen liepen alle Britse plannen stuk om Mountbatten iets van belang te laten ondernemen. Van april '44 af werd gestudeerd op een plan om (zie kaart II op de pag.'s 16-17) met Britse en Australische strijdkrachten uit Noordwest-Australië een sprong te maken naar Timor, vandaar naar Ambon, vandaar naar Noord-Celebes en vandaar naar Noord-Borneo. Een tweede plan hield een sprong naar Noord-Celebes en vandaar naar Noord-Borneo in via de noordkust van Nieuw-Guinea, dwars door MacArthurs gezagsgebied dus. Een lelijke constructie! MacArthur stond immers onder de Amerikaanse *Joint Chiefs of Staff* en de Britten hadden geen enkele zeggenschap over hem. Een logische consequentie van deze Britse plannenmakerij was dan ook dat hun *Chiefs of Staff* er op gingen aandringen dat niet het college van de *Joint Chiefs of Staff* als MacArthurs superieur zou fungeren maar het Amerikaans-Britse college van de *Combined Chiefs of Staff* – dat denkbeeld werd afgewezen. De Britse *Chiefs of Staff* kregen te horen dat zij van de Indische Oceaan uit moesten blijven ageren. Wat konden zij ondernemen? Zij gingen onderzoeken of een landing bij Soerabaja mogelijk was. Neen.

Zo was dus nog niets bepaald toen, kort na *D-day* in Normandië (6 juni '44), de Amerikaanse *Joint Chiefs* hun eerste en enige bezoek brachten aan Londen.¹ Zij zeiden aan de Britse *Chiefs of Staff* dat dezen eerst maar eens een plan moesten maken hoe de Britse marine nuttig zou

¹ De achtergrond van dit bezoek werd gevormd door de kritieke situatie waarin zich de in Normandië gelande Amerikaanse en Britse militairen bevonden. Er werd ernstig rekening gehouden met de mogelijkheid dat men tot hun evacuatie zou moeten besluiten. De verantwoordelijkheid om dit besluit te nemen wilde men niet aan opperbevelhebber Eisenhower overlaten – hij zou, voor hij zijn besluit nam, overleg moeten plegen met de *Combined Chiefs of Staff*, en dat overleg zou beter in Londen dan in Washington gevoerd kunnen worden.